

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 15 juli 2019  
Datum GS-besluit : 27 augustus 2019

#### Vragen nr. 56

Vragen van de heer **M. Deen** (PVV) over Duidelijkheid inzake op omvallen staand Afval Energie Bedrijf (AEB)

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 15 juli 2019 door het lid van Provinciale Staten, de heer **M. Deen** (PVV), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

#### INLEIDING VRAGEN

Uit een artikel van de Telegraaf (\*) blijkt dat het Afval Energie Bedrijf (AEB) in de haven van Amsterdam op omvallen staat.

Zo blijkt uit geheime stukken dat de verbrandingsovens en stoomturbines in een erbarmelijke technische staat verkeren en levensgevaarlijk zijn om mee te werken; AEB-personeel blijkt acuut gevaar te lopen door de slechte staat van de machines en leidingen. Daarnaast zou iedere minuut minstens tien keer het alarm in de fabriek afgaan wegens storingen en een groot deel van de werknemers onbekwaam zijn.

De gemeente Amsterdam is eigenaar van AEB en wordt nu geconfronteerd met een gigantische financiële strop die kan oplopen tot ruim een half miljard euro, aangezien de fabriek door alle technische tegenslagen in grote financiële problemen verkeert.

Een faillissement is dan ook een scenario waar de gemeente rekening mee houdt. Saillant detail is dat de gemeente de afgelopen week in het geheim tientallen miljoenen beschikbaar stelde ten bate van noodzakelijke herstelmaatregelen voor de fabriek die al sinds de bouw in 2003 met tegenslagen kampt. Binnen twee maanden moet duidelijk zijn of er een peperduur reddingsplan komt of dat de fabriek dicht moet.

De provincie Noord-Holland heeft in ieder geval in het verleden een financiële relatie met de fabriek gehad. In het Jaarverslag 2015 van AEB valt namelijk te lezen op blz. 82:

*“Verstreckte subsidie*

*Door de Provincie Noord-Holland is in verband met de exploitatie van de HR Centrale in het verleden een subsidie toegekend van EUR 2,8 miljoen met een voorwaardelijke terugbetalingsverplichting. De terugbetalingsverplichting bedraagt, op basis van geprognosticeerde resultaten tot en met 31 december 2018, naar verwachting "nihil".*

Gedeputeerde Tekin heeft op 7 september 2018 een werkbezoek aan AEB gebracht en twitterde daarover:

*"Op werkbezoek bij het Afval Energie Bedrijf Amsterdam (AEB) om te praten over veiligheid, duurzaamheid en circulaire economie."*

De PVV maakt zich grote zorgen over mogelijke financiële gevolgen voor de Noord-Hollandse belastingbetaler door het onthutsende debacle bij AEB en daarom wil ondergetekende aan het College van Gedeputeerde Staten de volgende vragen stellen:

#### **VRAGEN (INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN)**

##### **Vraag 1:**

Op welke manieren is de provincie Noord-Holland verbonden aan dit op omvallen staande bedrijf en wat zijn de gevolgen voor de provincie in het scenario als het bedrijf failliet gaat en in het scenario als er een reddingsplan komt? Graag een gemotiveerd antwoord.

##### **Antwoord 1:**

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland zijn bevoegd gezag voor vergunningverlening, toezicht en handhaving op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en het Besluit risico's zware ongevallen voor de inrichting Afval Energie Bedrijf Amsterdam (AEB). Deze taken worden in mandaat uitgevoerd door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG).

De provincie Noord-Holland heeft geen (aandeelhouders)belang in het AEB. De eventuele kosten die gemoeid zijn met een doorstart of herstructurering komen in beginsel voor rekening van het bedrijf zelf, of haar enig aandeelhouder, de gemeente Amsterdam.

In het geval het AEB failliet gaat, bestaat het risico voor de betrokken overheden dat zij verantwoordelijk worden voor de kosten die gemoeid zijn met het verwijderen van het achterblijvende afval en saneren van eventuele verontreinigingen die aanwezig zijn. Of en in welke omvang deze gevolgen ook de provincie Noord-Holland raken, is afhankelijk van wat op het terrein van het AEB aanwezig is en achterblijft.

In alle gevallen kunnen wij als bevoegd gezag mogelijk te maken krijgen met de kosten die wij en/of de omgevingsdienst maken voor intensivering van toezicht en handhaving en mogelijke juridische procedures.

##### **Vraag 2:**

Hoeveel geld heeft de provincie door de jaren heen in totaal in AEB gestoken en zijn er plannen om opnieuw geld in het bedrijf te steken? Graag een gemotiveerd antwoord met zoveel mogelijk

details inzake verstrekte en eventueel te verstrekken financiële middelen. (waaronder inzake “wat”, “wanneer” en “waarom”)

**Antwoord 2:**

Provincie Noord-Holland heeft de afgelopen jaren alleen subsidie verstrekt aan het AEB zelf, dan wel aan de gemeente Amsterdam ten behoeve van het AEB. Dit betreft:

*1. Uitvoeringsregeling Investeringsimpuls duurzame zeehavens Noord-Holland 2016*

Ontvanger: AEB Exploitatie BV, project “Bouwstof uit Bodemas” (voor voorbereiding en realisatie verwerkingsinstallatie Bodemas). Verleend bedrag € 185.500,--, uitbetaald voorschot € 150.000,-. Subsidie is op 15-12-2016 verleend. In september 2019 wordt beoordeeld of de subsidie kan worden vastgesteld. Indien het AEB heeft voldaan aan de gestelde subsidievoorwaarden, zal ook het resterende subsidiebedrag worden uitgekeerd.

*2. Uitvoeringsregeling Groen Gas Noord-Holland 2013*

Ontvanger: AEB (ism Waternet), project Doorontwikkeling groengasinstallatie AEB. Verleend bedrag € 18.678,50. Subsidie is op 04-05-2016 verleend en vastgesteld op 05-04-2018.

*3. Subsidie buiten uitvoeringsregeling*

Ontvanger: gemeente Amsterdam, project “Hoogrendementsverbrandingsinstallatie, HR-AVI” (realiseren extra verbrandingscapaciteit AVI). Verleend bedrag € 2.750.000,-. Subsidie is op 03-08-2006 verleend en op 11-01-2010 vastgesteld. Inclusief benefitsharingsovereenkomst (is eind 2017 afgelopen). Op basis van de op 31-03-2018 ingediende (cashflow)rapportage inclusief accountantsverklaring is door ons op 26-11-2018 geconstateerd dat er sprake was van een negatieve cashflow over de jaren 2007-2017 en dat daarmee de verplichting tot terugbetaling is vervallen.

Op dit moment zijn geen aanvragen om subsidie van het AEB bij de provincie Noord-Holland in behandeling en overweegt de provincie Noord-Holland ook niet om opnieuw (subsidie)middelen te verlenen aan het AEB.

**Vraag 3:**

Vanaf wanneer was de gedeputeerde op de hoogte van de gigantische problemen bij AEB, welke acties heeft de gedeputeerde ondernomen en/of welke acties gaat de gedeputeerde nog ondernemen? Graag een gemotiveerd antwoord.

**Antwoord 3:**

In november 2017 heeft de ODNZKG in overleg met de gedeputeerde gesproken over het onder verscherpt toezicht plaatsen van het AEB. Bij brief van 7 februari 2018 is het AEB formeel namens ons college onder verscherpt toezicht geplaatst, als gevolg van een reeks van incidenten (waaronder verschillende branden) en onvoldoende naleving van de regelgeving. De gedeputeerde heeft hierop de verantwoordelijk wethouder van Amsterdam aangesproken over de onder verscherpt toezicht stelling van het AEB.

In het kader van de onder verscherpt toezichtstelling, wordt door de OD NZKG een intensiever inspectieprogramma uitgevoerd dan normaal, om een verdieping te maken op het naleefgedrag

van het bedrijf. In dit kader vindt onder meer gemiddeld maandelijks een overleg met de directie plaats over de ontwikkelingen en voortgang.

Bij het AEB is in eerste aanleg veel aandacht besteed aan de incidentanalyse en het voorkomen van nieuwe incidenten. Daarnaast is door het AEB een breed compliance-programma opgezet, met als de doel om vanuit de verschillende invalshoeken, voor onder andere veiligheid, arbeidsveiligheid en milieu, op een verantwoord werkniveau te komen. Vanuit de Brzo-partners is specifiek druk gezet op het op orde krijgen van het veiligheidsbeheerssysteem. Veel deelonderwerpen hebben in deze aanpak een plek gekregen, zoals bijvoorbeeld de afbouw en ontmanteling van het depot voor bijzonder afval. Een belangrijk aspect is de waarborg, dat het niveau van inspectie en onderhoud van de installaties is geborgd en dit op een voldoende niveau wordt uitgevoerd.

In de periode van verscherpt toezicht zijn ook lasten onder dwangsom opgelegd teneinde de benodigde maatregelen af te dwingen. Op 2 mei 2018 (volledige dwangsombedrag verschuldigd en geïnd) en 24 januari 2019 (volledige dwangsombedrag verschuldigd, nog niet geïnd) zijn lasten onder dwangsom opgelegd voor het niet melden en onvolledig onderzoeken van ongewone voorvallen en het overtreden van Brzo 2015. Op 27 mei 2019 is een last onder dwangsom opgelegd voor het niet volledig zijn van het Veiligheidsrapport (termijn waarbinnen de overtreding ongedaan gemaakt kan worden zonder een dwangsom verschuldigd te raken verloopt 31 augustus 2019). Op 21 juni 2019 is een voornemen last onder dwangsom verstuurd voor het overschrijden van het de maximale oppervlakte voor een brandcompartiment in het depot bijzonder afval. Op 1 juli 2019 is dit depot gesloten.

Het verscherpt toezicht heeft mede geleid tot een 'selfscan' door het AEB zelf. Uit deze selfscan is door het AEB op 21 juni 2019 geconcludeerd dat AEB als organisatie 'niet in control' is op diverse vlakken, waaronder de veiligheid en de veiligheidscultuur en ook financieel problemen ervaart. Dit besef heeft de directie van het AEB begin juli, in overleg met de toezichthoudende instanties, doen besluiten tot stillegging van vier van de zes verbrandingslijnen (safety shutdown).

De OD NZKG ziet in afstemming met haar handhavingspartners toe op het toetsen en controleren of de installaties weer veilig zijn en of de veiligheidsorganisatie van het AEB voldoet aan alle eisen om de installaties (gefaseerd) weer veilig en verantwoord in gebruik te kunnen nemen.

Het AEB blijft onder verscherpt toezicht staan tot het moment dat de naar het oordeel van de OD NZKG de veiligheidssituatie weer zodanig is dat met regulier toezicht volstaan kan worden. De verwachting is dat het AEB minimaal zes tot negen maanden nodig heeft om de installaties en organisatie weer op orde te krijgen.

#### **Vraag 4:**

Wat heeft de gedeputeerde precies besproken tijdens zijn werkbezoek op 7 september 2018 inzake "veiligheid" en heeft dat nog geleid tot acties van de gedeputeerde? Graag een gemotiveerd antwoord.

**Antwoord 4:**

Tijdens het werkbezoek op 7 september 2018 hebben de toenmalige directeur en andere medewerkers van het AEB een toelichting gegeven op de veiligheidsituatie bij het bedrijf en het plan dat in uitvoering was om deze situatie te verbeteren. Ons college heeft kennis genomen van het verbeterplan, zijn zorg uitgesproken over de veiligheidscultuur en het belang van verscherpt toezicht benadrukt.

**Vraag 5:**

Deelt u de mening (met ook in het achterhoofd de in april 2019 failliet verklaarde zonnepanelenfabrikant Energyra, waardoor de provincie voor meer dan 3 miljoen euro het schip in ging) dat de provincie moet stoppen met belastinggeld te verspillen aan dergelijke ondernemingen? Zo nee, waarom niet?

**Antwoord 5:**

Nee, wij delen deze mening niet. Wij zien conform ons coalitieakkoord kansen op het gebied van energietransitie en circulaire economie. De energietransitie vergt een goede energie-infrastructuur, waarin ook restwarmte –in de vorm van warmtenetten– en CO<sub>2</sub>, afkomstig van onder meer het AEB, een plaats krijgen. Daarnaast stimuleren wij ondernemers om de transitie naar een circulaire economie te maken, onder meer door participaties vanuit verschillende fondsen en het beschikbaar stellen van subsidies. Er zijn altijd voorwaarden verbonden aan de subsidies, om risico's voor de provincie zelf zoveel mogelijk te beperken.

(\*) [https://www.telegraaf.nl/nieuws/876794223/geheime-stukken-onthutsend-beeld-afvalcentrale-amsterdam?utm\\_source=whatsapp&utm\\_medium=referral&utm\\_campaign=whatsapp](https://www.telegraaf.nl/nieuws/876794223/geheime-stukken-onthutsend-beeld-afvalcentrale-amsterdam?utm_source=whatsapp&utm_medium=referral&utm_campaign=whatsapp)